

11 Σεπτεμβρίου, 1992

[ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΙ-
ΔΗΣ, Διστές]

ΡΕΝΟΣ ΑΡΓΥΡΙΔΗΣ,

Εφεσείων - Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Εφεσιβλήτων - Καθ' ων η αίτηση.

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 904)

Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Συστάσεις του προϊστάμενου του Τμήματος — Το άρθρο 44(3) του περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμου του 1967 (βλ. και το άρθρο 2) — Ο Προϊστάμενος Τμήματος δεν είναι απαραίτητο για σκοπούς συστάσεων να γνωρίζει προσωπικά τους υποψηφίους ή ακόμη να είναι Προϊστάμενος για ορισμένο χρονικό διάστημα, πριν προβεί σε συστάσεις — Μπορεί να αντλήσει τις πληροφορίες του από οποιοσδήποτε άλλες κατάλληλες πηγές, όπως από προϊσταμένους των υποψηφίων — Τα πορίσματα της Λύνας κ.ά v. Δημοκρατίας, Χαράλαμπος Ελευθερίου v. Α.Η.Κ., Δημοκρατία v. Πιτσιλλίδη κ.ά Piperi and Others v. Republic και Γιαννούλα Λούκα κ.ά v. Δημοκρατίας.

Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσόντα — Τα μέσα για τη διακρίβωση κατοχής των προσόντων από τους υποψηφίους αποτελούν ευθύνη και ανήκουν στη διακριτική ευχέρεια της Ε.Δ.Υ. — Το Ανώτατο Δικαστήριο δεν δίδει διαφορετική ερμηνεία, αν η ερμηνεία της Ε.Δ.Υ. ήταν εύλογη, έστω και αν το Δικαστήριο έχει διαφορετική γνώμη — Διαπίστωση ελλείψεως της δέουσας έρευνας, από την Ε.Δ.Υ., γύρω από την κατοχή πρόσθετου προσόντος (μεταπτυχιακού), εν προκειμένω.

Με την έφεση αυτή επιδιώκεται από τον εφεσείοντα η ανατροπή πρωτόδικης απόφασης που επικύρωσε την προαγωγή του ενδιαφερομένου μέρους στη θέση Ανώτερου Χημικού, Γενικό Χημείο, αντί του εφεσείοντα. Η εν λόγω απόφαση της Ε.Δ.Υ. περί προαγωγής ήταν προϊόν επανεξέτασης και η ενέργειά της αναδρομική. Είχε προηγηθεί ακύρωση της αρχικής προαγωγής, του ενδιαφερομένου μέρους και πάλι, στην ίδια θέση, και ως εκ τούτου κρίσιμος, και στην κατ' επανεξέταση διαδικασία, ήταν ο αρχικός χρόνος της πρώτης προαγωγής. Η αμφισβήτηση εστιάστηκε στο γεγονός της αλλαγής κατά την επανεξέταση του προσώπου του Διευθυντή, αρμοδίου να δώσει συστάσεις, ενόψει της αφυπηρέτησής

του Διευθυντή που μετείχε στην αρχική διαδικασία πλήρωσης της θέσης. Άλλος λόγος εφέσεως αφορούσε το μεταπτυχιακό προσόν του ενδιαφερομένου μέρους, από το πανεπιστήμιο Λουμούμπα Μόσχας, το οποίο θεωρήθηκε από την Ε.Δ.Υ. πλεονέκτημα.

- 5 Το Ανώτατο Δικαστήριο εξέδωσε ομόφωνη απόφαση ως προς το αποτέλεσμα, αλλά εκδόθηκαν δύο αποφάσεις με διάφορο σκεπτικό. Με την απόφαση της πλειοψηφίας που έδωσε ο δικαστής Χρυσοστομής, και με την οποία συμφώνησαν οι Δικαστές Κούρρης, Παπαδόπουλος και Αρτεμίδης, αποφασίστηκε ότι:
- 10 1. Το άρθρο 44(3) του Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του 1967, καθορίζει πως ένα από τα στοιχεία κρίσης που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προαγωγή δημόσιων υπαλλήλων, είναι οι συστάσεις του προϊσταμένου του Τμήματος όπου υπάρχει η κενή θέση, που αποτελούν ουσιώδες στοιχείο.
- 15 Στη υπόθεση *Λυκώνας κ.ά ν. Δημοκρατίας* η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου δέχτηκε σαν ορθή την ενέργεια της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας να ζητήσει νέες συστάσεις κατά την επανεξέταση ακυρωθείσας πράξης από το νέο Διευθυντή, μια και ο Διευθυντής που προέβη στις παράνομες συστάσεις αφυπηρέτησε.
- 20 Πάνω στο θέμα αυτό παραπέμπουμε και στην πρόσφατη απόφαση του συναδέλφου μας Χρ. Αρτεμίδα, στην υπόθεση *Χαράλαμπος Ελευθερίου ν. Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου*, υπ' αρ. 629/91, ημερ. 10.7.92, όπου γίνεται ειδική αναφορά στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας της Ελλάδος, όπως αναλύεται στο βιβλίο της Δήμητρας Κοντόγωργα - Θεοχαροπούλου "Αι συνέπειαι της ακυρώσεως διοικητικής πράξεως έναντι της διοικήσεως κατόπιν ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως" (ανατύπωση 1988) και η οποία εναρμονίζεται πλήρως με τη δική μας.
- 25 Επίσης, σύμφωνα με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τα άρθρα 2 και 44(3) των Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμων 1967-1987, ο προϊστάμενος τμήματος δεν είναι απαραίτητο για σκοπούς συστάσεων να γνωρίζει προσωπικά τους υποψηφίους, ή ακόμα να είναι προϊστάμενος για ορισμένο χρονικό διάστημα, πριν προβεί σε συστάσεις. Ο προϊστάμενος ανεξαρτήτως χρόνου και γνωριμίας, διεξάγοντας την έρευνά του, μπορεί να αντλήσει τις πληροφορίες του από οποιοδήποτε άλλες κατάλληλες πηγές όπως είναι η περίπτωση πληροφοριών από προϊσταμένους των υποψηφίων και να προβεί σε συστάσεις. (Βλ. και *Δημοκρατίας ν. Πιτσιλλίδη κ.ά.*)
- 30 40 Στην *Piperi and Others v. Republic* αποφασίστηκε πως οι συστάσεις δεν είναι έργο ενός ανθρώπου, αλλά τμήματος, και στη *Γιαννούλα Λούκα κ.ά ν. Δημοκρατίας*, αποφασίστηκε ότι δεν είναι αναγκαίο ο προσυπογράφων να είναι στην ίδια στέγη με τον συντάξαντα την έκθεση.
- 45 45 Επομένως η σύσταση από το νέο Διευθυντή εν προκειμένω, σύμφωνα με το νόμο και τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου

ήταν αναγκαία.

Τα περί αδυναμίας εφαρμογής των προνοιών του Νόμου δεν ευσταθούν, γιατί η Ε.Δ.Υ. ουδέποτε επικαλέστηκε μια τέτοια αδυναμία, όπως φαίνεται από τα πρακτικά της.

2. Τα μέσα για τη διακρίβωση κατοχής των προσόντων από τους υποψηφίους αποτελούν ευθύνη και ανήκουν στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο, στην άσκηση της αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας, δεν δίδει διαφορετική ερμηνεία, αν η ερμηνεία που δόθηκε από την Επιτροπή είναι εύλογη, έστω και αν το Δικαστήριο έχει διαφορετική γνώμη. 5 10

Όπως είναι διατυπωμένη η επιστολή του πανεπιστημίου από το οποίο αποφοίτησε το ενδιαφερόμενο μέρος, στην προκείμενη περίπτωση, πραγματεύεται την αντιστοιχία των προσόντων και δεν διευκρινίζει ότι τα βασικά προσόντα αποκτούνται στα πρώτα τρία χρόνια και όταν διακόψει ο φοιτητής σε αυτό το στάδιο τις σπουδές του, απονέμεται σε αυτόν δίπλωμα, και μετά, αν επιθυμεί, μπορεί να προχωρήσει για να αποκτήσει το πρόσθετο προσόν του MSc. Εξάλλου αυτή είναι η αξιολόγηση του ιδίου Πανεπιστημίου και όχι της Επιτροπής μετά από έρευνα. Επί του προκειμένου, υπάρχει πλήρης και απόλυτη ασάφεια και η εφεσιβλήτη δεν προέβη στη δέουσα έρευνα για να διακριβώσει με επάρκεια την κατοχή του μεταπτυχιακού προσόντος από μέρους του ενδιαφερομένου μέρους. 15 20

Ο Προεδρεύων του Δικαστηρίου Δικαστής Πικής, συμφωνώντας με το υπέρ της επιτυχίας της εφέσεως αποτέλεσμα, στο οποίο οδηγήθηκε η πλειοψηφία, εξέδωσε ξεχωριστή απόφαση με διάφορο σκεπτικό και έκρινε εσφαλμένη την υπό κρίση πρωτόδικη απόφαση και άκυρη την επίδικη προαγωγή, για ένα μόνο λόγο, αυτόν της ατελούς ερεύνης από την Ε.Δ.Υ. γύρω από το ακαδημαϊκό προσόν του ενδιαφερομένου μέρους, το οποίο είχε θεωρήσει ότι υπήγετο στην έννοια του πλεονεκτήματος που προβλεπόταν από το οικείο σχέδιο υπηρεσίας. 25 30

Στην πιο πάνω απόφαση που εξέδωσε ο Δικαστής Πικής, αποκρούστηκε επίσης το εύρημα της πλειοψηφίας περί αναγκαιότητας συστάσεων από το νέο προϊστάμενο του Τμήματος, λόγω της αφυπηρέτησης αυτού που υπέβαλε συστάσεις κατά τον ουσιαστικό χρόνο, στον οποίο ανέτρεχε και η επανεξέταση, προϊόν της οποίας ήταν η επίδικη πράξη, και επικροτήθηκε η κρίση και της πρωτόδικης απόφασης ότι τέτοια αναγκαιότητα νέων συστάσεων δεν υπήρχε. Αποφασίστηκε πως ενάντια προσέγγιση συγκρούεται με την αρχή ότι η επανεξέταση διενεργείται βάσει του καθεστώτος πραγμάτων που ίσχυε κατά το χρόνο της πρώτης απόφασης και έρχεται σε αντίθεση με άλλες προηγούμενες αποφάσεις της Ολομέλειας του Ανώτατου Δικαστηρίου. 35 40 45

Έφεση Επιτυγχάνει χωρίς έξοδα

3 Α.Α.Δ. Αργυρίδης v. Δημοκρατίας

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- Λύωνας κ.α v. Δημοκρατίας Υπ. αρ. 683/88 κ.α. αποφ. (Ολομ.)
ημερ. 14/6/90·
- Δημοκρατία v. Πιτσιλλίδη κ.α. Α.Ε. 1086, ημ. 13/12/90·
- 5 *Yiallouros v. The Republic* (1986) 3 CLR, 677·
- Hadjiparaskevas v. The Republic* (1987) 3 CLR, 597·
- Δημοκρατία v. Αργυρίδης (1987) 3 CLR, 1082·
- Χαράλαμπου Ελευθερίου v. Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου Υπ. αρ.
629/91 ημερ. 10/7/92 (1992) 3 ΑΑΔ·
- 10 *Piperi and Others v. Republic* (1984) 3 CLR, 1306·
- Γιαννούλα Λουκά κ.α v. Δημοκρατίας Α.Ε. 777 και 780 ημερ.
16/6/89·
- Maratheftou & Others v. Republic* (1982) 3 CLR, 1088·
- Kramvis & Others v. P.S.C.* (1986) 3 CLR, 1243·
- 15 *Στυλιανού v. Δημοκρατίας* (1988) 3 ΑΑΔ. 1007·
- Argyrides v. Republic* (1986) 3 CLR, 1488·
- Republic v. Argyrides* (1987) 3 CLR, 1092·
- Makrides v. Republic* (1983) 3 CLR 622·
- Kalaitzis and Another v. Republic* (1984) 3 CLR 839·
- 20 *Spanos v. Republic* (1985) 3 CLR, 1826·
- Republic v. Haris* (1985) 3 CLR, 106·
- Παπανδρέου v. Δημοκρατίας Υπ. Αρ. 709/87 ημερ. 17/1/89·
- Ζαχαρία v. Δημοκρατίας Υπ. Αρ. 120/88 απόφαση ημερ. 12/4/89·
- 25 *Σιάμπου και Άλλων v. Δημοκρατίας Υπ. Αρ. 22/91, 35/91, 67/91*
ημερ. 15/5/91 (1991) 4 ΑΑΔ·
- Christoforou v. Republic* (1986) 3 CLR, 2413·
- Louca v. Republic R.A.* 777, 780 ημερ. 16/6/89·
- Οικονομίδης v. Δημοκρατίας Υπ. αρ. 317/89 ημερ. 13/6/90·*
- Republic v. Safirides* (1985) 3 CLR 163·

Mytides v. Republic (1988) 3 AAD.737

Pantelakis Z. Kyprianides v. Republic (1968) 3 CLR, 653

Ioannides and Another v. Republic (1979) 3 CLR, 628

Μιλτιάδους και Άλλοι ν. Δημοκρατίας Α.Ε. 789 κ.ά ημερ. 30/5/89.

Έφεση.

5

Έφεση εναντίον απόφασης του Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Α. Λοΐζου, Π) που δόθηκε στις 22 Φεβρουαρίου, 1989 (Υπόθεση αρ. 23/88) με την οποία επικύρωσε την απόφαση της καθ' ης η αίτηση -εφεσίβλητης σύμφωνα με την οποία το ενδιαφερόμενο μέρος είχε προαχθεί στη θέση Ανώτερου Χημικού (Τακτ. Προύπ.) Γενικό Χημείο, αναδρομικά από τις 15.4.83, αντί και/ή στη θέση του εφεσεύοντα.

10

Α. Σ. Αγγελίδης, για τον εφεσεύοντα

Α. Βασιλειάδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α',

15

Μ. Παπαπέτρου, για το ενδιαφερόμενο μέρος.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Είμεθα ομόφωνοι ως προς το αποτέλεσμα. Διαφέρουν όμως οι λόγοι για τους οποίους καταλήγουμε σε αυτό. Ο Δικαστής Χρυσοστομής θα δώσει την πρώτη απόφαση, με το σκεπτικό της οποίας συμφωνούν και οι υπόλοιποι Δικαστές εκτός από εμένα.

20

Εγώ θα εκδώσω ξεχωριστή απόφαση.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Με την παρούσα αναθεωρητική έφεση ο εφεσίων- αιτητής (εφεσίων) προσβάλλει την πρωτόδικη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, που επικύρωσε την απόφαση της καθ' ης η αίτηση-εφεσίβλητης Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας (εφεσίβλητη), που δημοσιεύτηκε στις 30.10.87 στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, σύμφωνα με την οποία το ενδιαφερόμενο μέρος

25

30

Κωνσταντία Ακκελίδου είχε προαχθεί στη θέση Ανώτερου Χημικού (Τακτ. Προβλ.) Γενικό Χημείο, αναδρομικά από τις 15.4.83, αντί και ή στη θέση του εφεσείοντα.

Η απόφαση της εφεσίβλητης είναι προϊόν επανεξέτα-
 5 σης της πλήρωσης της πιο πάνω θέσης, ύστερα από την ακύρωση, από το Ανώτατο Δικαστήριο, της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας με ημερ. 6.4.83, αναφορικά με τότε προαγωγή της Κωνσταντίας Ακκελίδου, από 15.4.83, στην πιο πάνω αναφερόμενη θέση (πρωτόδικη
 10 απόφαση (1986) 3 CLR 1488 και αναθεωρητική έφεση (1987) 3 CLR 1092.

Το ενδιαφερόμενο μέρος, σαν αποτέλεσμα της πρώτης ακυρωτικής απόφασης, με απόφαση της εφεσίβλητης που της κοινοποιήθηκε με επιστολή ημερ. 31.12.86, επανήλθε
 15 στη θέση Χημικού 1ης Τάξης, που κατείχε πρωτύτερα. Ακολούθησε η απόφαση στην αναθεωρητική έφεση της εφεσίβλητης, που εκδόθηκε στις 12.6.87, με την οποία η έφεση της Δημοκρατίας απορρίφθηκε και στις 16.6.87 το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με επι-
 20 στολή του, συμβούλευσε την εφεσίβλητη σχετικά με την επανεξέταση της ακυρωθείσας απόφασής της ότι έπρεπε να γίνει με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε τον ουσιαστικό χρόνο και ότι μεταξύ των στοιχείων που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη ήταν και το περιεχόμε-
 25 νο των ετήσιων εμπιστευτικών εκθέσεων, όπως είχε, χωρίς τις αλλοιώσεις που έκαμε ο προσυπογράφων λειτουργός.

Η Επιτροπή επανεξέτασε το θέμα και στη συνεδρίασή της στις 18 Σεπτεμβρίου 1987, το πρακτικό της (Παράρτημα 9), όσο είναι σχετικό με την παρούσα υπόθεση, αναφέ-
 30 ρει:

"Περαιτέρω η Επιτροπή, αφού σημείωσε το περιεχόμε-
 35 νο της επιστολής του δικηγόρου κ. Ανδρέα Σ. Αγγελίδη με στοιχεία 2199/87 και ημερ. 16.6.87 από μέρους του πελάτη του Ρένου Αργυρίδη, καθώς και το συνημμένο σ' αυτήν πιστοποιητικό, για σκοπούς αξιολόγησης του υποψηφίου αυτού, αποφάσισε να μη λάβει υπόψη

τη σύσταση του τότε Διευθυντή του Τμήματος, γιατί είναι φανερό ότι αυτός, προβαίνοντας στις συστάσεις του, στηρίχθηκε στις Εμπιστευτικές Εκθέσεις της υποψήφιας Κωνσταντίας Ακκελίδου για τα έτη 1980, 1981 και 1982, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί ύστερα από τις δικές του αντικανονικές τροποποιήσεις, με αποτέλεσμα η σύστασή του να πάσχει νομικά.

5

.....

.....

Η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη την επιστολή των δικηγόρων κ.κ. Σχορδή και Παπαπέτρου με ημερομηνία 17.10.86, από μέρους της πελάτισσας τους Κωνσταντίας Ακκελίδου.

10

Για τους σκοπούς της επανεξέτασης η Επιτροπή δεν έκρινε σκόπιμο να κληθεί ενώπιόν της ο Διευθυντής του Τμήματος για να υποβάλει συστάσεις, γιατί ο τότε Διευθυντής, που είχε αρχικά υποβάλει συστάσεις, απυπηρέτησε και σήμερα κατέχει τη θέση άλλος Λειτουργός, ο οποίος στον ουσιώδη χρόνο υπηρετούσε σε κατώτερη θέση.

15

20

Στη συνέχεια η Επιτροπή προχώρησε στην επανεξέταση της πλήρωσης της θέσης.

Η Επιτροπή, καθοδηγούμενη από την πιο πάνω νομική συμβουλή του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ασχολήθηκε με τη γενική αξιολόγηση και σύγκριση των υποψηφίων με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον ουσιώδη χρόνο.

25

Η Επιτροπή εξέτασε τα νόμιμα στοιχεία που ανάγονται στον ουσιώδη χρόνο από το Φάκελλο Πλήρωσης της θέσης, καθώς και από τους Προσωπικούς Φακέλους και τις Εμπιστευτικές Εκθέσεις των υποψηφίων, και έλαβε επίσης υπόψη τα πορίσματα της Τμηματικής

30

Επιτροπής. Σύμφωνα με την πιο πάνω απόφασή της η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τη σύσταση του τότε Διευθυντή.

- 5 Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη το σκεπτικό της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 678, ότι η τροποποίηση των εμπιστευτικών εκθέσεων από τον Προσυπογράφοντα Λειτουργό κατά παράβαση της παραγράφου 9 της Εγκυκλίου που διέπει την ετοιμασία και υποβολή Εμπιστευτικών Εκθέσεων για δημόσιους υπαλλήλους (Εγκ. 491 της 26.3.79), συνιστά παράβαση νόμου κατ' ουσία, αποφάσισε όπως στις περιπτώσεις των Ετήσιων Εμπιστευτικών Εκθέσεων των υποψηφίων Ρένου Αργυρίδη για τα έτη 1979, 1981 και 1982, Γιώργη Καθητζιώτη για τα έτη 1981 και 1982, 15 Κωνσταντίας Ακκελίδου για τα έτη 1980, 1981 και 1982 και Νίκου Ξερόπουλου για τα έτη 1981 και 1982 αγνοήσει τις αντικανονικές τροποποιήσεις του Προσυπογράφοντος Λειτουργού και λάβει υπόψη μόνο τις αξιολογήσεις του Αξιολογούντος Λειτουργού.
- 20 Ενδεικτικά, αναφέρονται πιο κάτω οι βαθμολογίες των υποψηφίων, όπως έχουν διαμορφωθεί μετά την πιο πάνω απόφαση της Επιτροπής.

	1. Αργυρίδης Ρένος:	1979 "Λ.Κ."	(4-8-0)
		1980 "Ε"	(8-4-0)
		1981 "Ε"	(9-3-0)
25		1982 "Ε"	(10-2-0)
	2.		
	3: Ακκελίδου Κωνσταντία:	1979 "Λ.Κ."	(3-9-0)
		1980 "Ε"	(8-4-0)
30		1981 "Ε"	(9-3-0)

4.

5.

Η Επιτροπή απέδωσε επίσης τη δέουσα σημασία στα προσόντα και την αρχαιότητα των υποψηφίων, όπως αυτά φαίνονται στον ενώπιον της Επιτροπής κατάλογο. 5

Όσον αφορά το πλεονέκτημα που προβλέπεται στο Σχέδιο Υπηρεσίας, η Επιτροπή έκρινε ότι το διαθέτουν όλοι οι υποψήφιοι με εξαίρεση το Ρένο Αργυρίδη. 10

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ενώπιόν της στοιχεία και αποδίδοντας σύμφωνα με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου μεγαλύτερη έμφαση στις Εμπιστευτικές Εκθέσεις των υποψηφίων για τα δύο τελευταία σε σχέση με τον ουσιαστικό χρόνο έτη, έκρινε ότι οι Αργυριδής, Ακκελίδου και Μιχαήλ ήταν επικρατέστεροι σε σύγκριση με τους υπόλοιπους υποψηφίους και ότι η επιλογή για την πλήρωση της θέσης θα πρέπει να γίνει ανάμεσα στους τρεις αυτούς υποψηφίους. 15
20

Έτσι η Επιτροπή προχώρησε σε ιδιαίτερη σύγκριση ανάμεσα στους πιο πάνω τρεις υποψηφίους.

Σ' ό,τι αφορά τις εμπιστευτικές εκθέσεις, η Επιτροπή σημείωσε ότι και οι τρεις υποψήφιοι είχαν "Εξαιρέτες" εκθέσεις στα τρία τελευταία χρόνια, με αναλυτική βαθμολογία ο Αργυρίδης 8-4-0 το 1980, 9-3-0 το 1981 και 10-2-0 το 1982, η Ακκελίδου 8-4-0 το 1980, 9-3-0 το 1981 και 12-0-0 το 1982 και ο Μιχαήλ 9-3-0 το 1980 και το 1981 και 10-2-0 το 1982. 25

Σ' ό,τι αφορά τα προσόντα, η Επιτροπή σημείωσε ότι ο Μιχαήλ διαθέτει διδακτορικό του Πανεπιστημίου Αθηνών, η Ακκελίδου Μ.Sc. του Πανεπιστημίου 30

Lumumba της Μόσχας και ο Αργυρίδης πτυχίο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

- 5 Από πλευράς αρχαιότητας προηγείται ο Αργυρίδης στην προηγούμενη θέση Χημικού, 2ης Τάξης, έναντι της Ακκελίδου κατά δύο χρόνια και δύο μήνες και του Μιχαήλ κατά εξήμισι περίπου χρόνια, ενώ η Ακκελίδου προηγείται του τελευταίου κατά τέσσερα χρόνια και τέσσερεις μήνες.

- 10 Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ενώπιόν της νόμιμα στοιχεία, που ανάγονται στον ουσιώδη χρόνο, έκρινε ότι η Κωνσταντία Ακκελίδου υπερέχει των άλλων υποψηφίων και αποφάσισε να την προαγάγει σαν την πιο κατάλληλη στη μόνιμη (Ταχτ. Προϋπ.)
- 15 θέση Ανώτερου Χημικού, Γενικό Χημείο, αναδρομικά από 15.4.82, δηλαδή την ίδια ημερομηνία από την οποία είχε γίνει προηγουμένως η προαγωγή της που ακυρώθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο στην Προσφυγή Αρ. 342/83 και την Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 678."

- 20 Η παρούσα έφεση επικεντρώνεται σε δύο βασικούς λόγους:

Ο πρώτος λόγος στρέφεται κατά του ευρήματος του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ότι ορθά η εφεσίβλητη δεν κάλεσε ενώπιόν της το νέο Διευθυντή για συστάσεις κατά την επανεξέταση.

- 25 Η εισήγηση του δικηγόρου του εφεσεύοντα πάνω στο θέμα αυτό είναι ότι η εφεσίβλητη, παραλείποντας κατά την επανεξέταση να καλέσει το Διευθυντή του Τμήματος, ενέργησε κάτω από νομική πλάνη και αντίθετα προς το άρθρο 44(3) του Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του
- 30 1967, που καθορίζει πως ένα από τα στοιχεία κρίσεως που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προαγωγή δημόσιων υπαλλήλων, είναι οι συστάσεις του προϊσταμένου του Τμήματος όπου υπάρχει η κενή θέση, που αποτελεί πολύ ουσιώδες στοιχείο.

Διευκρινίζοντας την εισήγησή του ο δικηγόρος του εφεσείοντα ανέφερε πως μια και οι συστάσεις του προηγούμενου Διευθυντή που αφυπηρέτησε κρίθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο, κατά την ακυρωτική του απόφαση, ότι έπασχαν νομικά, που σαν αποτέλεσμα δημιουργήθηκε η ανάγκη της επανεξέτασης, η εφεσίβλητη είχε νομική υποχρέωση, κατά την επανεξέταση, έστω και αν στο μεταξύ ο προηγούμενος Διευθυντής αφυπηρέτησε, να καλέσει το νέο Διευθυντή για συστάσεις, εφόσον στοιχείο απαραίτητο για την προαγωγή είναι και η σύσταση. Προς υποστήριξη της εισήγησής του αυτής αναφέρθηκε στις προσφυγές 683/88 κ.α., *Λύωνας κ.α. ν. Δημοκρατίας*, απόφαση της Ολομέλειας ημερ. 14.6.90 και στην Α.Ε. 1086, *Δημοκρατία ν. Πιτσιλλίδη κ.α.*, ημερ. 13.12.90.

Είναι η θέση της εφεσίβλητης και του ενδιαφερόμενου μέρους ότι η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στο θέμα αυτό είναι ορθή και ότι η επανεξέταση της υπόθεσης έγινε σύμφωνα με τις αρμοδιότητες του διοικητικού δικαίου και τη νομολογία του Δικαστηρίου και κανένας λόγος ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης δεν συντρέχει. Το διοικητικό όργανο οφείλει να εξετάσει το όλο θέμα σύμφωνα με το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο που λήφθηκε η ακυρωθείσα απόφαση. Στην προκειμένη περίπτωση ο προϊστάμενος του Τμήματος που είχε κληθεί από την Επιτροπή και έκαμε τις σχετικές συστάσεις για τους υποψήφιους, όπως προβλέπεται από το Άρθρο 44(3) του Νόμου, αφυπηρέτησε και επομένως δεν ήταν δυνατό να κληθεί τώρα να προβεί σε νέες συστάσεις. Ο νέος δε Διευθυντής δεν μπορούσε να εκφράσει απόψεις για την υπηρεσιακή απόδοση των υποψηφίων κατά τον ουσιαστικό χρόνο, διότι δεν ήταν τότε προϊστάμενος του τμήματος τούτου, αλλά ήταν απλώς Ανώτερος Χημικός. Εφόσον υπάρχει η πρακτική αυτή αδυναμία εφαρμογής της νομοθετικής διάταξης, τότε εφαρμόζεται, όπως υποστηρίχθηκε, η πλησιέστερη δυνατή διαδικασία που παρέχει τα μεγαλύτερα δυνατά εχέγγυα και αναφέρθηκαν στην υπόθεση *Yiallourous v. The Republic* (1986) 3 C.L.R. 677, στις σελ. 684-685. Επίσης αναφέρθηκαν στην υπόθεση *Hadjiparaskevas v. The Republic* (1987) 3 C.L.R. 597, όπου, στη σελ. 601, αποφασίστηκε ότι

ορθά η Επιτροπή κατά την επανεξέταση του θέματος ύστερα από ακύρωση της προαγωγής του αιτητή στην υπόθεση εκείνη αγνόησε τελείως τις συστάσεις του Διευθυντή, επειδή το Δικαστήριο είχε αποφασίσει την πρώτη φορά ότι οι 5 συστάσεις ήταν ελαττωματικές. Τις υποθέσεις Λύωνας και Πιτσιλλίδης (ανωτέρω) τις διαφοροποίησαν, λέγοντας πως κάτω από τα περιστατικά των υποθέσεων εκείνων ορθά κλήθηκε ο νέος Διευθυντής για συστάσεις.

Τέλος, διευκρινίστηκε πως στην υπό κρίση υπόθεση 10 υπήρχε πραγματική δυσκολία στην εφαρμογή του άρθρου 44(3), δεδομένου πως κατά την επανεξέταση, ο νέος Διευθυντής δεν μπορούσε να αντλήσει πληροφορίες για το ενδιαφερόμενο μέρος, αφού το 1982 ο νέος Διευθυντής Λοβαρίδης ήταν σαν ένας από τους δύο Ανώτερους 15 Χημικούς του Τμήματος, προϊστάμενος του εφεσείοντα, ενώ ο άλλος Ανώτερος Χημικός ήταν προϊστάμενος του ενδιαφερόμενου μέρους, ο οποίος όμως και αυτός είχε αφυπηρετήσει.

Οι συστάσεις του τότε Διευθυντή κρίθηκαν στην Δημο- 20 κρατία ν. Αργυρίδης (1987) 3 C.L.R. 1082, παράνομες, γιατί υπήρχαν σε αυτές παράνομες τροποποιήσεις των εμπιστευτικών εκθέσεων και ορθά η Ε.Δ.Υ. αποφάσισε να τις παραγνωρίσει γιατί ήταν τρωτές. Όμως, η απόφαση της να μη ζητήσει νέες συστάσεις με βάση τις εμπιστευτι- 25 κές εκθέσεις, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι παράνομες τροποποιήσεις, είναι παράνομη.

Το άρθρο 44(3) του Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του 1967, καθορίζει πως ένα από τα στοιχεία κρίσης που 30 πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προαγωγή δημόσιων υπαλλήλων, είναι οι συστάσεις του προϊστάμενου του Τμήματος όπου υπάρχει η κενή θέση, που αποτελούν ουσιώδες στοιχείο.

Στην υπόθεση Λύωνας (ανωτέρω), η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου δέχτηκε σαν ορθή την ενέργεια 35 της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας να ζητήσει νέες συστάσεις κατά την επανεξέταση ακυρωθείσας πράξης από το νέο Διευθυντή, μια και ο Διευθυντής που προέβη στις

παράνομες συστάσεις αφυπηρέτησε. Πάνω στο θέμα αυτό παραπέμπουμε και στην πρόσφατη απόφαση του συναδέλφου μας Χρ. Αρτεμίδη, στην υπόθεση *Χαράλαμπος Ελευθερίου ν. Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου*, προσφ. 629/91, ημερ. 10.7.92, όπου γίνεται ειδική αναφορά στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας της Ελλάδος, όπως αναλύεται στο βιβλίο της Δήμητρας Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου "Αι συνέπειαι της ακυρώσεως διοικητικής πράξεως έναντι της διοικήσεως κατόπιν ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως" (ανατύπωση 1988) και η οποία εναρμονίζεται πλήρως με τη δική μας. 5 10

Επίσης, σύμφωνα με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τα άρθρα 2 και 44(3) των Περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμων 1967-1987, ο προϊστάμενος τμήματος δεν είναι απαραίτητο για σκοπούς συστάσεων να γνωρίζει προσωπικά τους υποψηφίους, ή ακόμα να είναι προϊστάμενος για ορισμένο χρονικό διάστημα, πριν προβεί σε συστάσεις. Ο προϊστάμενος ανεξαρτήτως χρόνου και γνωριμίας, διεξάγοντας την έρευνά του, μπορεί να αντλήσει τις πληροφορίες του από οποιοδήποτε άλλες κατάλληλες πηγές όπως είναι η περίπτωση πληροφοριών από προϊσταμένους των υποψηφίων και να προβεί σε συστάσεις. 15 20

Ακόμα στην *Πιτσιλλίδης* (ανωτέρω), που είναι απόφαση της Ολομέλειας, ειπώθηκαν τα ακόλουθα στις σελ. 8 και 9: 25

"Θα θέλαμε να προσθέσουμε, με κίνδυνο επανάληψης, ότι με τη διαφοροποίηση των εκθέσεων η βάση της εκτίμησης διασαλεύθηκε. Ήταν αναπόφευκτη η επανεκτίμηση στα αυστηρά όμως πλαίσια του τότε ισχύοντος καθεστώτος. Στην υπόθεση *Λύωνας*, αλλά και την προκειμένη, αυτό επιτεύχθηκε εν όψει της αντικειμενικής υφής των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν. Στο σημείο αυτό έγκειται η διαφωνία μας με την πρωτόδικη απόφαση ότι δεν τηρήθηκε το κρίσιμο καθεστώς για τη νέα πράξη. 30 35

Η απόφαση *Σαφειρίδη* δεν διέλαθε της προσοχής της Ολομέλειας στη *Λύωνα*. Ούτε η τελευταία αυτή

απόφαση καινοτόμησε ή καθιέρωσε νέα αρχή. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι τα γεγονότα στην πρώτη δεν ήταν όμοια. Μετά την ακύρωση διορισμού από το δικαστήριο η Ε.Δ.Υ., που στο αναμεταξύ άλλαξε σύνθεση, έλαβε υπόψη της σαν στοιχείο κρίσης εντυπώσεις από 5 συνεντεύξεις που διεξήχθησαν από την προηγούμενη Επιτροπή, ενώ είχε την ευχέρεια να διευθετήσει νέες συνεντεύξεις. Η διαφορά είναι οφθαλμοφανής και δεν 10 χρειάζεται σχόλιο. Και στις δύο περιπτώσεις εφαρμόστηκε ο ίδιος κανόνας, αλλά σε ανόμοια γεγονότα με διαφορετικό φυσικά αποτέλεσμα."

Στην *Piperi and Others v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 1306, αποφασίστηκε πως οι συστάσεις δεν είναι έργο ενός ανθρώπου, αλλά τμήματος. Και στη *Γιαννούλα Λούκα* 15 *κ.α. ν. Δημοκρατίας*, Α.Ε. 777 και 780, ημερ. 16.6.89, αποφασίστηκε ότι δεν είναι αναγκαίο ο προσυπογράφων να είναι στην ίδια στέγη με τον συντάξαντα την έκθεση.

Επομένως η σύσταση από το νέο Διευθυντή, σύμφωνα με το νόμο και τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, 20 ήταν αναγκαία.

Τα περί αδυναμίας εφαρμογής των προνοιών του Νόμου, που αναφέρθηκαν από το δικηγόρο των καθ' ων η αίτηση, δεν ευσταθούν, γιατί η εφεσίβλητη ουδέποτε επικαλέστηκε μια τέτοια αδυναμία, όπως φαίνεται από τα 25 πρακτικά της.

Ο δεύτερος λόγος έφεσης αφορά το θέμα του μεταπτυχιακού προσόντος, που σύμφωνα με το σχέδιο υπηρεσίας, θεωρείται επιπρόσθετο προσόν.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο κατάληξε στο συμπέρασμα 30 πως η απόφαση της εφεσίβλητης να θεωρήσει πως το ενδιαφερόμενο μέρος κατέχει το πρόσθετο προσόν, ήταν εύλογη.

Είναι η θέση του εφεσείοντα ότι εσφαλμένα η Επιτροπή θεώρησε ότι το προσόν του ενδιαφερόμενου μέρους

διακρίνεται σε BSc και MSc, γιατί το δίπλωμα που πήρε απονέμεται σαν πρώτος και μοναδικός τίτλος και αναφέρθηκε σε άλλη διαδικασία, όπου η θέση που πήρε η Επιτροπή σ' αυτή την υπόθεση, δεν έγινε αποδεκτή.

Ακολούθως, παρουσίασε τα Τεκμήρια 11 και 12, που είναι τα πρακτικά κάποιας άλλης Τμηματικής Επιτροπής, ημερ. 27 Φεβρουαρίου 1986, και το πρακτικό της συνεδρίας της Επιτροπής στην προσφυγή 336/86, που έγινε για το MSc Μόσχας, το οποίο θεώρησε σαν πρώτο προσόν και όχι μεταπτυχιακό. 5
10

Είναι η θέση των καθ' ων η αίτηση και του ενδιαφερόμενου μέρους ότι η τελευταία είναι κάτοχος του τίτλου MSc στη Χημεία που της είχε απονεμηθεί ύστερα από διετή μεταπτυχιακή έρευνα και επομένως διέθετε, σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας, μεταπτυχιακό προσόν στη Χημεία, που αποτελούσε πλεονέκτημα, ενώ ο αιτητής δεν το διέθετε. 15

Στις 26.12.85 δόθηκε από το πανεπιστήμιο Lumumba της Μόσχας, από το οποίο αποφοίτησε το ενδιαφερόμενο μέρος και πήρε το δίπλωμα χημείας, το ακόλουθο πιστοποιητικό σχετικά με τα προσόντα της, που ήταν ενώπιον της εφεσβλητής κατά την επανεξέταση. Το περιεχόμενο του πιστοποιητικού αυτού έχει ως ακολούθως: 20

"CERTIFICATE

This is to certify that Mrs. CONSTANTIA ANDREOU AKKELIDOU (Cyprus), was admitted to the Patrice Lumumba Peoples' Friendship University in 1964. During the period from 1964 to 1968 she completed 3 year course of study in the faculty of Chemistry and Physics that corresponded to the degree of Bachelor of Science in Chemistry. 25
30

From 1968 to 1970 she carried out her postgraduate research studies on the selected subject and worked for a M.Sc. degree thesis.

The thesis was publicly defended before the State Examination Commission which awarded Constantia Andreou AKKELIDOU the degree of Master of Science in Chemistry."

- 5 Είναι η εισήγηση του δικηγόρου του εφεσείοντα ότι η έρευνα που έκαμε η εφεσίβλητη πάνω στο θέμα των προσόντων του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν ανεπαρκής και η ανεπάρκεια αυτή δεν διαπιστώθηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο και εισηγήθηκε την ανατροπή της πρωτόδικης
10 απόφασης.

Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης υποστήριξε την ορθότητα της πρωτόδικης απόφασης.

- Είναι νομολογημένο πως τα μέσα για τη διακρίβωση κατοχής των προσόντων από τους υποψήφιους αποτε-
15 λούν ευθύνη και ανήκουν στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας και το Ανώτατο Δικαστήριο, στην άσκηση της αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας, δεν δίδει διαφορετική ερμηνεία, αν η ερμηνεία που δόθηκε από την Επιτροπή είναι εύλογη, έστω και αν το Δι-
20 καστήριο έχει διαφορετική γνώμη (βλ., μεταξύ άλλων, *Marathevtou & Others v. Republic* (1982) 3 CLR 1088, 1093, *Kramvis & Others v. P.S.C.* (1986) 3 CLR 1243, 1253, 1254, *Στυλιανού ν. Δημοκρατίας*, υπόθ. αρ. 365/87, ημερ. 21.5.88, σελ. 4).

- 25 Εξετάσαμε με προσοχή τα όσα ειπώθηκαν από όλες τις πλευρές, καθώς και το υλικό που τέθηκε ενώπιόν μας. Ειδικότερα, από το πιστοποιητικό ημερ. 26.12.85, που είναι και βάση επεξήγησης του διπλώματος του ενδιαφερόμενου μέρους, εξετάσαμε κατά πόσο τεκμηριώνεται η ύπαρξη με-
30 ταπτυχιακού προσόντος, που θεωρείται πλεονέκτημα.

- Όπως είναι διατυπωμένη η επιστολή αυτή, πραγματεύεται την αντιστοιχία των προσόντων και δεν διευκρινίζει ότι τα βασικά προσόντα αποκτούνται στα πρώτα τρία χρόνια και όταν διακόψει ο φοιτητής σε αυτό το στάδιο
35 τις σπουδές του, απονέμεται σε αυτόν δίπλωμα και μετά,

αν επιθυμεί, μπορεί να προχωρήσει για να αποκτήσει το πρόσθετο προσόν του MSc. Εξάλλου, είναι η αξιολόγηση του ιδίου του Πανεπιστημίου και όχι της Επιτροπής μετά από έρευνα.

Επί του προκειμένου, υπάρχει πλήρης και απόλυτη ασάφεια και η εφεσίβλητη δεν προέβη στη δέουσα έρευνα για να διακριβώσει με επάρκεια την κατοχή του μεταπτυχιακού προσόντος από μέρους του ενδιαφερόμενου μέρους. 5

Με την κατάληξη αυτή δεν κρίνουμε σκόπιμο να εξετάσουμε άλλους λόγους ακυρότητας που υποβλήθηκαν. 10

Κατά συνέπεια, η έφεση επιτυγχάνει και η επίδικη απόφαση της εφεσίβλητης ακυρώνεται. Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

Για τους Εφεσιβλήτους : Α. Βασιλειάδης, Δικηγόρος 15
της Δημοκρατίας, εκ μέρους Γενικού Εισαγγελέα.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Συμφωνώ με το αποτέλεσμα. Αντίθετα όμως με την πλειοψηφία, κρίνω ότι δικαιολογείται ο παραμερισμός της πρωτόδικης απόφασης και η ακύρωση της επίδικης πράξης, για ένα μόνο λόγο - τούτο: Η έρευνα της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας ως προς την κατοχή από το ενδιαφερόμενο μέρος του προβλεπομένου από το σχέδιο υπηρεσίας ως πλεονεκτήματος μεταπτυχιακού προσόντος, ήταν ατελής. Ως αποτέλεσμα της διαπίστωσης αυτής, το εύρημα της ΕΔΥ ότι το ενδιαφερόμενο μέρος κατείχε το πλεονέκτημα του μεταπτυχιακού προσόντος, καθίσταται ακροσφαλές και εφόσον το επιρρεπές αυτό εύρημα επενέργησε ουσιαδώς στη λήψη της επίδικης διοικητικής απόφασης, αυτή υπόκειται σε ακύρωση. 20
25

Το ενδιαφερόμενο μέρος και ο εφεσίων (ο αιτητής στην προσφυγή) ήταν υποψήφιοι στη θέση του Ανώτερου Χημικού. Το σχέδιο υπηρεσίας που διέπει την πλήρωση της θέσης προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι "Μεταπτυχιακόν προσόν εις την Χημείαν θα θεωρηθή πλεονέκτημα.". Η 30

ΕΔΥ έκρινε ότι το ενδιαφερόμενο μέρος, η Κωνσταντία Ανδρέου Ακκελίδου, είχε το πλεονέκτημα ενόψει του περιοχόμενου του επεξηγηματικού πιστοποιητικού του Πανεπιστημίου του Λουμούμπα της Μόσχας, της 16/12/85, ως προς τη σημασία και υπόσταση του προσόντος που της είχε απονεμηθεί, του τίτλου "M.Sc.". Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπό το φως των επεξηγήσεων που παρέχονται στο εν λόγω πιστοποιητικό, ήταν κατά λογική συνέπεια δυνατό για την ΕΔΥ να καταλήξει ότι ο τίτλος που της απονεμήθηκε συνιστούσε μεταπτυχιακό προσόν στη Χημεία. Συγχρόνως, κρίθηκε από το Δικαστήριο ότι ορθά η ΕΔΥ αποφάσισε ότι ο εφεσείων δεν ήταν κάτοχος μεταπτυχιακού προσόντος στη Χημεία.

Η έφεση στρέφεται εναντίον και των δυο προαναφερθέντων συμπερασμάτων του πρωτόδικου Δικαστηρίου και των αντίστοιχων ευρημάτων της ΕΔΥ. Επίσης θέτει και τρίτο λόγο που καθιστά, κατά την εισήγηση του εφεσείοντα, την πρωτόδικη απόφαση τρωτή, ο οποίος σύγκειται στην παράλειψη της ΕΔΥ να επιζητήσει κατά την επανεξέταση της πλήρωσης της θέσης τις απόψεις του Προϊστάμενου του Τμήματος, σύμφωνα με το Άρθρο 44(3) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου (Ν 33/67). Η επίδικη διοικητική απόφαση λήφθηκε στα πλαίσια επανεξέτασης της πλήρωσης της θέσης μετά την ακύρωση της πρώτης απόφασης της ΕΔΥ για το ίδιο θέμα που λήφθηκε το 1983 με την απόφαση *Argyrides v Republic* (1986) 3 C.L.R. 1488, και κατ' έφεση *Republic v Argyrides* (1987) 3 C.L.R. 1092.

Είμεθα σύμφωνοι ότι η κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ότι ο εφεσείων δεν ήταν κάτοχος μεταπτυχιακού προσόντος στη Χημεία, ήταν δικαιολογημένη, ως και το αντίστοιχο εύρημα της ΕΔΥ. Κανένα από τα προσόντα τα οποία κατείχε ο εφεσείων μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μεταπτυχιακό.

Θα προχωρήσω και θα εξετάσω τους λόγους για τους οποίους ο τρίτος λόγος της έφεσης, που αφορά στη μη αναζήτηση των απόψεων του νέου προϊσταμένου του Τμήματος κατά το χρόνο επανεξέτασης της πλήρωσης της θέσης, δεν ευσταθεί και, μετά, θα εκθέσω τους λόγους για

τους οποίους κρίνω ότι τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της ΕΔΥ και συγκεκριμένα το πιστοποιητικό της 26.12.85, δεν ήταν συμπερασματικά ως προς το αν κατείχε μεταπτυχιακό προσόν το ενδιαφερόμενο μέρος.

Ένας από τους βασικούς λόγους για τους οποίους ακυρώθηκε η πρώτη απόφαση της ΕΔΥ για πλήρωση της θέσης το 1983, ήταν το απαράδεκτο των συστάσεων του τότε προϊσταμένου του Τμήματος, λόγω της απουσίας των εχέγγυων αμεροληψίας. Ο τότε προϊστάμενος του Τμήματος ήταν ένας από τους κατονομαζόμενους από το ενδιαφερόμενο μέρος ως πρόσωπο στο οποίο η αρμόδια Αρχή μπορούσε να αποταθεί για συστάσεις (referee), γεγονός που κρίθηκε ότι αποστερούσε τη σύσταση των απαραίτητων στοιχείων αμεροληψίας. 5 10

Κατά την επανεξέταση η ΕΔΥ περιόρισε, όπως είχε λεχθεί, την έρευνά της στα εξ αντικειμένου μετά τη δικαστική απόφαση παραδεκτά γεγονότα για την κρίση των υποψηφίων, αποκλειόμενης, μεταξύ άλλων, και της σύστασης του προϊσταμένου του Τμήματος. Ο εφεσείων υπέβαλε ότι κατά την επανεξέταση η ΕΔΥ είχε καθήκον να αναζητήσει τις συστάσεις του νέου προϊσταμένου του Τμήματος παρά τις δυο διαδοχικές αλλαγές που συντελέστηκαν στη θέση του προϊσταμένου μεταξύ της πρώτης απόφασης το 1983 και της δεύτερης που λήφθηκε κατά την επανεξέταση το 1987. Το Δικαστήριο απέρριψε την εισήγηση ενόψει - 15 20 25

(α) της πρακτικής αδυναμίας του προϊσταμένου το 1987 να προβεί σε εκτιμήσεις από το βάθος του προϊσταμένου το 1983 και,

(β) της αρχής που απαντάται στην απόφαση *HadjiParaskevas v Republic* (1987) 3 C.L.R. 597 (απόφαση Κούρρη, Δ.), όπου κρίθηκε ότι η ΕΔΥ δεν είχε υποχρέωση κατά την επανεξέταση να αναζητήσει τις συστάσεις του νέου προϊσταμένου, δοθείσης της ακυρότητας των συστάσεών του κατά την πρώτη εξέταση του θέματος. 30 35

- Η επανεξέταση που οδήγησε στην απόφαση που αποτέλεσε το αντικείμενο της προσφυγής, διενεργήθηκε βάσει του πραγματικού και νομικού καθεστώτος που ίσχυε κατά το χρόνο που λήφθηκε η πρώτη απόφαση το 1983. Οι συστάσεις του προϊσταμένου του Τμήματος, όπως ρητά ορίζεται στο Άρθρο 44(3) του Ν 33/67 (ο νόμος αντικαταστάθηκε από το Ν 1/90), συνιστούν στοιχείο κρίσης των υποψηφίων. Όπως έχει κατ' επανάληψη νομολογηθεί, οι συστάσεις του προϊσταμένου συνιστούν ιδιαίτερο παράγοντα μείζονος σημασίας για την καταλληλότητα των υποψηφίων, ενόψει της μοναδικότητας της θέσης στην οποία βρίσκεται να προβεί σε εκτιμήσεις για τις λειτουργικές ανάγκες της Υπηρεσίας αφενός και, την ικανότητα των υφισταμένων του να ανταποκριθούν σ' αυτές, αφετέρου.
- 15 Η σύσταση του προϊσταμένου συνιστά πρωτογενές στοιχείο αξιολόγησης των υποψηφίων, που αντανακλά την προσωπική του κρίση για την καταλληλότητα των υποψηφίων για προαγωγή (βλ. *Makrides ν Republic* (1983) 3 C.L.R. 622. *Kalaitzis and Another ν Republic* (1984) 3 C.L.R. 839. *Spanos ν Republic* (1985) 3 C.L.R. 1826. *Republic ν Haris* (1985) 3 C.L.R. 106. *Παπανδρέου ν Δημοκρατίας* (Υπ. Αρ. 709/87, αποφασίστηκε στις 17.1.89 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1989) 3 Α.Α.Δ.). *Ζαχαρία ν Δημοκρατίας* (Υπ. Αρ. 120/88, αποφασίστηκε στις 12.4.89 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1989) 3 Α.Α.Δ.). *Σιάμπου και Άλλων ν Δημοκρατίας* (Συν. Υπ. Αρ. 22/91, 35/91, 67/91, αποφασίστηκαν στις 15.5.92 και θα δημοσιευθούν στους τόμους (1992) 3 Α.Α.Δ.).

- 30 Στην υπό εξέταση υπόθεση οι συστάσεις του προϊσταμένου αναζητήθηκαν και λήφθηκαν κατά την πρώτη εξέταση του θέματος το 1983. Η πλημμέλεια της σύστασης, λόγω απουσίας των εχέγγυων αμεροληψίας, την κατέστησε άκυρο στοιχείο κρίσεως. Οι συστάσεις, όπως και κάθε άλλο στοιχείο που κρίθηκε δικαστικά άκυρο, έπρεπε να αγνοηθούν από το διορίζον σώμα κατά την επανεξέταση της πλήρωσης της θέσης. Το ίδιο ισχύει, όπως έχει επανειλημμένα αποφασισθεί, και με τις εμπιστευτικές εκθέσεις οι οποίες κρίνονται απαράδεκτες. Οι εμπιστευτικές εκθέσεις δεν ανασυντάσσονται από τους μετέπειτα προϊσταμένους των υποψηφίων αλλά αγνοούνται κατά την επανεξέ-

ταση στο βαθμό και έκταση που είναι πλημμελείς (βλ. Christoforou ν Republic (1986) 3 C.L.R. 2413. Louca ν Republic (R.A. 777, 780, decided on 16.6.89 and will be published in (1989) 3 C.L.R.). Οικονομίδης ν Δημοκρατίας (Υπ. Αρ. 317/89, αποφασίστηκε στις 13.6.90 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1990) 3 Α.Α.Δ.)). 5

Η απάντηση στην εισήγηση ότι η αναζήτηση της σύστασης του προϊσταμένου του Τμήματος ήταν απαραίτητο στοιχείο κρίσεως για την εκπλήρωση των καθηκόντων της ΕΔΥ, είναι ότι αυτή δόθηκε το 1983. Όπως και κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται με την ακυρωτική δικαστική απόφαση αντινομικό προς τις αρχές της νομιμότητας, και η άκυρη σύσταση έπρεπε και ορθά αγνοήθηκε κατά την επανεξέταση. Αποδοχή της σύστασης του νέου προϊσταμένου κατά το χρόνο της επανεξέτασης, θα μετέβαλλε το πραγματικό καθεστώς το οποίο διείπε την απόφαση κατά την επανεξέταση, που είναι εκείνο που ίσχυε κατά το χρόνο που λήφθηκε η πρώτη απόφαση του 1983. Η αντινομία προς τα παραδεκτά γεγονότα βάσει των οποίων διενεργείται η προαγωγή κατά την επανεξέταση, διογκώνεται αν ληφθεί υπόψη ότι, όπως στην προκειμένη περίπτωση, ο προϊστάμενος του Τμήματος το 1987 δεν κατείχε τη θέση του προϊσταμένου το 1983, και για το λόγο αυτό ήταν εξ αντικειμένου αδύνατο να προβεί σε αξιολογήσεις από το βάρθρο του προϊσταμένου το 1983. Είναι η κατοχή της θέσης του προϊσταμένου κατά τον κρίσιμο χρόνο που προσδίδει κύρος και υπόσταση στις συστάσεις του. Η σύσταση του νέου προϊσταμένου το 1987, συνιστά εξωγενές στοιχείο προς το πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, το 1983 για τον προσδιορισμό της καταλληλότητας των υποψηφίων για προαγωγή. Συνεπώς, ορθά κρίθηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο ότι η επίδικη διοικητική απόφαση λήφθηκε στα πλαίσια νομικού και πραγματικού καθεστώτος που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, το 1983. 10
15
20
25
30
35

Οι εφεσείοντες και το ενδιαφερόμενο μέρος υπέβαλαν ότι η σύσταση του νέου προϊσταμένου είναι παραδεκτή ενόψει των αποφάσεων της Ολομέλειας στη Λύωνα και Άλλων ν Δημοκρατίας [Υπόθεση Αρ. 683/88 κ.α., αποφα-

οίστηκε στις 14.6.90 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1990) 3 Α.Α.Δ. και *Δημοκρατία ν Πιτσιλλίδη και Άλλων* (Α.Ε. 1086, αποφασίστηκε στις 13.12.90 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1990) 3 Α.Α.Δ.)). Στην απόφαση μειοψηφίας στην *Πιτσιλλίδη* εξήγησα ότι η παραδοχή στη Λύωνα της σύστασης του προϊσταμένου που παρέχεται κατά το χρόνο της επανεξέτασης, (α) συγκρούεται με την αρχή ότι η επανεξέταση διενεργείται βάσει του καθεστώτος πραγμάτων που ίσχυε κατά το χρόνο της πρώτης απόφασης και, (β) έρχεται σε αντίθεση με προηγούμενες αποφάσεις της Ολομέλειας, συγκεκριμένα τη *Republic ν Safirides* (1985) 3 C.L.R. 163, και τη *Mytides ν Republic* [R.A. 706, decided on 5.4.88 and will be published in (1988) 3 C.L.R.]. [Βλ. επίσης *Pantelakis Ζ. Kyprianides ν Republic* (1968) 3 C.L.R. 653, και *Ioannides and Another ν Republic* (1979) 3 C.L.R. 628]. Ενόψει της συγκρουόμενης νομολογίας παρέχεται ευχέρεια για επιλογή μεταξύ των διστάμενων αποφάσεων με έρεισμα την κρίση για την ορθότητά τους.

Όπως και στην *Πιτσιλλίδη*, έτσι και στην προκείμενη περίπτωση κρίνω ότι η σύσταση του νέου προϊσταμένου, όχι μόνο δεν ήταν απαραίτητη αλλά ούτε και παραδεκτή ως στοιχείο κρίσεως των υποψηφίων. Συνεπώς συμφωνώ, και στο σημείο αυτό υιοθετώ την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

Τα προσόντα του ενδιαφερόμενου μέρους :

Ο πανεπιστημιακός τίτλος παρέχει ενδείξεις για την υπόσταση του πτυχίου και το επίπεδο των σπουδών του κατόχου· δεν είναι όμως αφεαυτού καθοριστικός για κανένα από τα δυο θέματα. Εφόσον τα γεγονότα για την απόκτηση του πτυχίου γίνουν γνωστά μετά τη δέουσα αναζήτησή τους, αυτά αξιολογούνται για να διαπιστωθεί αν αυτά ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του σχεδίου υπηρεσίας. Ο τίτλος "M.Sc." συνιστά εκ πρώτης όψεως μεταπτυχιακό προσόν επειδή, κατά κανόνα, έπεται του πρώτου πανεπιστημιακού πτυχίου ή διπλώματος που συνήθως χαρακτηρίζεται ως "B.Sc.". Στην προκείμενη περίπτωση δεν απονεμήθηκε άλλος τίτλος στο ενδιαφερόμενο μέρος

από εκείνο του "M.Sc.". Συμφωνώ με την πρωτόδικη απόφαση ότι η αξιολόγηση του προσόντος αυτού σε άλλη διοικητική διαδικασία, δεν ήταν δεσμευτική για την ΕΔΥ και ότι εναπόκειται στο ίδιο το σώμα να κρίνει και ν' αποφασίσει αν ο τίτλος αυτός συνιστούσε μεταπτυχιακό προσόν 5
[βλ. μεταξύ άλλων, *Μιλτιάδους και Άλλοι ν Δημοκρατίας* (Α.Ε. 789 κ.ά., αποφασίστηκε στις 30.5.89 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1989) 3 Α.Α.Δ.)]. Το πιστοποιητικό της 26.12.85, του Πανεπιστημίου Λουμούμπα, στο οποίο βάσι- 10
σε την απόφασή της η ΕΔΥ, απλώς αναφέρει ότι τα πρώτα τρία χρόνια του πενταετούς κύκλου σπουδών για την απόκτηση του M.Sc., αντιστοιχούν με το B.Sc.. Δε διευκρινίζεται όμως και παραμένει ασαφές αν η διακοπή του κύκλου σπουδών στα πρώτα τρία χρόνια οδηγεί, μετά από επιτυχή 15
δοκιμασία, στην απονομή του πρώτου πανεπιστημιακού πτυχίου του B.Sc., και αν η απονομή του τίτλου "M.Sc." εξυπακούει και την απονομή του πτυχίου "B.Sc.". Εάν αυτό συνέβαινε, η ΕΔΥ θα μπορούσε να καταλήξει ότι το "M.Sc." που απονεμήθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος, συνιστούσε μεταπτυχιακό προσόν. Το θέμα αυτό δε διερευνήθηκε, ενώ αφήνεται σκοτεινό από τα στοιχεία που κατατέθηκαν. 20

Για τους λόγους που εκτίθενται στην απόφαση αυτή, συμφωνώ ότι η έφεση πρέπει να επιτραπεί.

*Η έφεση επιτρέπεται
χωρίς διαταγή για έξοδα.*